

КОНЧЕ ВИХРОГОНЧЕ

Превод от руски: Стоянка Мозгова, 1984

chitanka.info

Имало едно време един дядо, той имал трима сина. По-големите се занимавали със стопанството, били сръчни и гиздави, а най-малкият, Иван глупакът, бил ни туй, ни онуй, обичал да събира гъби в гората, а в къщи все на печката дремел.

Дошло му време на дядото да умира, събрал той синовете си и им заръчал:

— Като умра, три нощи подред идвайте на гроба ми и ми донасяйте хляб.

Погребали скоро дядото. Настъпила нощта, най-големият брат трябвало да отиде на гроба, но той, дали от мързел, дали от страх, рекъл на най-малкия брат:

— Ваньо, я да ме отмениш тази нощ, отиди на татковия гроб. А аз ще ти купя курабийки.

Съгласил се Иван, взел хляб и отишъл на бащиния гроб. Седнал и зачакал. В полунощ земята се отворила, бащата се вдигнал от гроба и рекъл:

— Кой е тук? Ти ли си, мой най-големи синко? Кажи какво става в Русия: псета ли лаят, вълци ли вият, или чедото ми плаче?

Иван му отговорил:

— Аз съм, твоят син. А в Русия всичко е спокойно.

Наял се бащата с хляб и легнал в гроба. А Иван се отправил в къщи, като по пътя събрал гъби. Върнал се в къщи, а големият брат го попитал:

— Видя ли тате?

— Видях го.

— Яде ли хляб?

— Яде. Наяде се до насита.

Настъпила втората нощ. Трябвало средният брат да ходи на гроба, но той, дали от мързел, дали от страх, рекъл:

— Ваньо, ха отиди вместо мене при татко. А аз ще ти оплета цървули.

— Добре.

Взел Иван хляб, отишъл на гроба на баща си, седнал и зачакал. В полунощ земята се разтворила, бащата се вдигнал и попитал:

— Кой е тук? Ти ли си, мой средни синко? Кажи какво става в Русия? Псета ли лаят, вълци ли вият, или чедото ми плаче?

Иван му отговорил:

— Аз съм, твоят син. А в Русия всичко е спокойно.

Наял се бащата с хляб и легнал в гроба. А Иван се върнал в къщи, като по пътя пак набрал гъби. Средният брат го попитал:

— Яде ли тате хляб?

— Яде. До насита се наяде.

На третата нощ дошъл редът на Иван да ходи на гроба. Той рекъл на братята си:

— Аз ходих две нощи. Отидете сега вие на татковия гроб, а аз да си почина.

А братята му отвърнали:

— А бе, Ваньо, ти таман си свикнал, по-добре иди ти.

— Е, добре.

Взел Иван хляб и тръгнал. В полунощ земята се разтворила, бащата се вдигнал от гроба:

— Кой е тук? Ти ли си, мой малки синко Ваньо? Кажи ми какво става в Русия: псета ли лаят, вълци ли вият, или чедото ми плаче?

Иван му отвърнал:

— Аз съм, синът ти Иван. А в Русия всичко е спокойно.

Наял се бащата с хляб и му рекъл:

— Само ти ми изпълни заръката, не се изплаши три нощи да идваш на гроба ми. Излез в чистото поле и викни: „Конче Вихрогонче, изскочи пред мене, застани напето като лист в полето!“ Ще дотърчи при тебе един кон, ти влез в дясното му ухо, а излез от лявото. Ще станеш юнак за чудо и приказ. Седни на коня и препусни.

Взел Иван юздата, поблагодарил на баща си и си тръгнал за в къщи, а по пътя пак набрал гъби. В къщи братята му го попитали:

— Видя ли татко?

— Видях го.

— Яде ли хляб?

— Татко се наяде до насита и рече повече да не ходим.

През това време глашатаите на царя обявили: всички добри юнаци, ергени и неженени, да се съберат в царския двор. Неговата дъщеря, Красота Несравнима, заповядала да ѝ построят палат върху дванадесет стълба и с дванадесет венеца. Тя щяла да седне най-горе и щяла да чака кой с един скок на коня ще скочи до нея и ще я целуне по устните. За този ездач, от какъвто и род да е, царят ще омъжи дъщеря си и ще му даде половината си царство.

Чули това Ивановите братя и заговорили помежду си:

— Хайде да си опитаме късмета.

Нахранили те най-хубавите си коне с овес, приготвили ги, самите те се спретнали чисто, пременили се, разчесали си къдрите. А Иван си седял зад комина на печката и им рекъл:

— Братя, вземете ме и аз да си опитам късмета!

— Ти, глупако, по-добре върви в гората за гъби, няма какво хората да разсмиваш.

Яхнали братята хубавите си коне, накривили калпаци, свирнали, подвикнали и дим да ги няма. А Иван взел юздата и отишъл в полето. Излязъл той в просторното поле и викнал, както го научил баща му:

— Конче Вихрогонче, изскочи пред мене, застани напето като лист в полето!

Изневиделица по полето препуснал един кон — под копитата му земята трепери, от ноздрите му пламъци изскачат, от ушите му дим се вие. Спрял се пред Иван и го попитал:

— Какво ще заповядаш?

Иван погладил коня, надянал му юздата, влязъл в дясното му ухо, излязъл от лявото и се превърнал в такъв юнак, че ни с думи да разкажеш, нито с перо да го опишеш. Яхнал той коня и тръгнал за царския двор. Препуска конят, а под копитата му земята трепери, с опашката си планини и долини подмита, под нозете му пънове хвърчат.

Стигнал Иван до царския двор, а там всичко почерняло от народ. На най-горното прозорче на високия палат, построен върху дванадесет стълба и с дванадесет венеца, стояла царкинята Красота Несравнима.

Излязъл царят на стълбите и рекъл:

— Който от вас, юнаци, от един път скочи с коня си до прозорчето и целуне дъщеря ми по устните, на него ще я дам за жена и за зестра — половината царство.

Започнали тогава добрите юнаци да скачат. Къде ти — високо било, никой не могъл да стигне! Опитали се Ивановите братя, но до средата даже не стигнали. Дошъл редът на Иван.

Пришпорил той коня си, подвикнал и скочил — два венеца само не му стигнали. Обърнал той пак коня, засилил се и скочил втори път — един венец не му достигнал. Още веднъж се завъртял, разгорещил коня и скочил — като огън прелетял край прозорчето, целунал

царската дъщеря Красота Несравнима по сладката уста, а тя го ударила с пръстена си по челото, печат му поставила.

Народът се развивал:

— Дръжте, дръжте го!

Но от него и следа не останала.

Върнал се Иван в чистото поле, влязъл в лявото ухо на Конче Вихрогонче, а от дясното излязъл и пак се превърнал на Иван-глупака. Пуснал коня, а той се прибрал в къщи, като по пътя набрал гъби. Превързал си челото с един парцал, качил се на печката и си полегнал.

Пристигнали братята му и започнали да разказват къде са били и какво са видели.

— Добри юнаци имаше, но един от тях беше най-добър — като се засили с коня си, та царкинята право в устата целуна. Видяхме откъде дойде, но не видяхме накъде отиде.

Иван им рекъл, както си лежал на топло:

— Да не съм пък бил аз това?

Братята му се разсърдили:

— Глупакът само глупостите си знае. Я си седи там на печката и си яж гъбите.

Иван полекичка развързал парцала на челото си, по което го ударила с печата си царкинята, и цялата къща се озарила. Изплашили се братята и се развивали:

— Какво правиш, глупако? Ще запалиш къщата!

На другия ден царят свикал на пир всички боляри, князе и прости хора, и богати и бедни, и стари и млади.

Ивановите братя започнали да се стягат за царския пир.

Иван им рекъл:

— Вземете ме и мене!

— Хората ли искаш да ти се смеят, глупчо? Я си седи там на печката и си яж гъбите.

Яхнали братята охранените си коне и заминали, а Иван тръгнал пеш. Дошъл на царския пир и седнал в едно кюше. Започнала царкинята Красота Несравнима да обикаля гостите. Поднасяла на всеки чаша с медовина и гледала кой има на челото си печат.

Обиколила тя всички гости, стигнала и до Иван и чак сърцето ѝ се свило. Погледнала го, а той целият бил в сажди, косите му стърчали на всички страни.

Царкинята Красота Несравнима започнала да го разпитва:

— Кой си ти? Откъде си? Защо си превързал челото си?

— Ударих се.

Развързала царкинята челото му и целият дворец светнал. Тя се развикала:

— Ето го моят печат! Ето къде е моят годеник!

Приближил се царят и рекъл:

— Какъв ти годеник! Я го виж какъв е глупав и целият е в сажди.

Рекъл Иван на царя:

— Позволи ми да се измия.

Царят му позволил. Излязъл Иван на двора и викнал, както го научил баща му:

— Конче Вихрогонче, изскочи пред мене, застани напето като лист в полето!

Изневиделица по полето препуснал кон, под копитата му земята трепери, от ноздрите му пламъци изскачат, от ушите му дим се вие. Влязъл Иван в дясното му ухо, излязъл от лявото и се превърнал пак на такъв юнак, ни с думи да разкажеш, нито с перо да го опишеш. Народът само ахнал.

Нямало място за много приказки: седнал народът сватба да празнува.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.